

---

ICANN81 | AGM – ICANN Topluluğunu Tanıyın: RSSAC ve GAC  
Pazar, 10 Kasım 2024 – 16:30 - 17:30 TRT

**SIRANUSH VARDANYAN:** Teşekkürler. Herkese merhaba ve bugünün son oturumuna hoş geldiniz. ICANN Topluluğunu Tanıyın adlı bir katılım oturumu daha. Bugün çok şey öğrendik. Çok fazla bilgi vardı ama bir tanesi daha var ve bu oturumda yeni kısaltmalar olan RSSAC ve GAC’yi öğreneceğiz. Peki RSSAC nedir? Bu, Kök Sunucu Sistemi Danışma Komitesi’dir. SO/AC dediğimiz danışma komitelerinden biri. Biz zaten bunları öğrendik, üzerinden geçtik biliyorsunuz. GAC ise Hükümet Danışma Komitesi’dir. Ama biz öncelikle Kök Sunucu Sistemi ile RSSAC’yi ele alacağız ve DNS Kök Sunucu’yu öğreneceğiz.

Bu oturumun katılım yöneticisi ben olacağım. Adım Siranush Vardanyan. Bu oturum kayıt edilmektedir. Oturumda ICANN Beklenen Davranış Standartları ve ICANN Topluluğu Taciz Karşıtı Politikası maddelerinin geçerli olduğunu unutmayınız. Bu oturumda, sohbet alanında belirttiğim gibi, yalnızca uygun bir biçimde gönderildiği takdirde yorum ve sorulara izin verilecektir.

Bu oturum için altı BM dilinde ve Türkçe tercüme sunuyoruz. Bu oturum esnasında konuşmak isterseniz lütfen Zoom üzerinden elinizi kaldırın. Çağrıldıklarında sanal katılımcılara Zoom’da seslerini açma izni verilecektir. Katılımcılar, etkinlikte fiziksel bir mikrofon kullanarak konuşacaklardır. Lütfen kayıtlara geçmesi için adınızı ve İngilizce dışında bir dil konuşuyorsanız hangi dili konuşacağınızı belirtin. Ayrıca

---

**Not:** Aşağıda bir ses dosyasının kelime/metin belgesine aktarılması sonucunda ortaya çıkan çıktı yer almaktadır. Transkript büyük ölçüde doğru olmakla birlikte, bazı durumlarda anlaşılmayan bölümler ve dil bilgisi düzeltmeleri nedeniyle eksik veya yanlış olabilir. Orijinal ses dosyasına yardımcı olması amacıyla yayınlanmıştır, ancak yetki anlamında geçerli bir kayıt olarak değerlendirilmemelidir.

lütfen tercümenin doğru Şekilde yapılabilmesi için makul bir hızda konuşun.

RSSAC Kök Sunucu Sistemi Danışma Komitesi Başkanı Jeff Osborne'u tanıtılmaktan mutluluk duyuyorum. Jeff, söz sende.

JEFF OSBORN:

Çok teşekkür ederim. Tekrar edeceğim. Benim adım Jeff Osborne. Ben RSSAC Kök Sunucu Sistemi Danışma Komitesi Başkanıyım. Günlük işimde ise, İnternet'in temel parçalarının çoğunu çalıştıran açık kaynaklı yazılımlar yazan ve ücretsiz dağıtan bir yazılım şirketi olan ISC'nin Başkanıyım. Bunun nasıl çalıştığına dair benzer bir açıklamayı bu sabah farklı bir gruba yaptım ve zaman kısıtlamalarının tamamen farklı olduğunu fark ettim.

Yani bu destedeki kart destesine baktığınızda, "Hey, 11. sayfadan başlıyorsunuz" diyeceksiniz. Doğru, çünkü ilk 10 sayfa o grubun ICANN içinde onlarla nasıl alıştığımıza dair istediği bir açıklamaydı. Dolayısıyla kök sunucu sisteminin ve DNS'in kendisi kadar ilgi çekici olmayabilir. Benim yorumlarım bunlar. GAC ile RSSAC arasındaki politik etkileşimler hakkında daha fazla bilgi edinmek istiyorsanız, daha sonra beni görmeye gelin.

Yani burada yaptığımız Şey kök sunucu sistemini tanıtılmak. Amaç kök sunucu sistemini, kök sunucu operatörlerini anlamaktır. Bunu yapmak için DNS'in rolünü ve amacını, bir adres çözümleyicinin ve bir yetkili sunucunun rollerini, bir çözümleyicinin bir kök sunucu sistemine nasıl, ne zaman ve neden danıştığını ve bazı yaygın yanlış anlamaları

anlamamız gerekecek. O halde şanslısınız çünkü bu sabah dünyadaki hükümet liderlerinin aldığı sunumun aynısını alacaksınız. Bu nedenle liderlik yetkililerinin bilmesi gerekenlere odaklanıyoruz. Eğer henüz lider değilseniz, eminim ki hepiniz lider olacaksınız. O yüzden dikkat edin. İşte böyle oluyor.

Birincisi, DNS. DNS, Alan Adı Sistemi'dir. Bu, temel olarak insan isimlerinin bilgisayar adreslerine dönüşmesinin yoludur. Bilgisayarlar kelimeleri anlamaz, adresleri anlarlar. Ve siz de bu tarz adresleri görmüşsünüzdür. Alan adlarını insanlar bilir. [www.amazon.com](http://www.amazon.com)'u seçtim, ama [www.icann.org](http://www.icann.org) veya başka bir şey de olabilirdi. İnsanlar isimleri böyle hatırlıyor. Bilgisayarların adreslere ihtiyacı vardır. Ve adresler şöyle görünüyor. Bunları daha önce gördünüz, 18.239.62.181. DNS, tam anlamıyla kelimelerden numaralara geçişin yoludur. Amazon'dan bir dizi numaraya nasıl ulaştığınızı anlatıyor.

İlginç olan, numaralar değişse de isimler aynı kalıyor. Ve bu durum büyük bilgisayar ağlarının örgütlenmesinde çok önemli hale geliyor. Bağlı cihazların diğer bağlı şeyleri bulabilmesi için DNS'e ihtiyacı vardır. Çocukluğumda bilgisayarlar ve sunucular gibi birbirine bağlı cihazları düşünürdük, ama bugün internetteki cihazların çoğunun buna benzediği ortaya çıktı; ya da akıllı buzdolabınıza, akıllı arabanıza veya akıllı başka herhangi bir şeye. Yeryüzünde birbirine bağlı cihazların sayısı, yeryüzündeki insan sayısından daha fazladır.

DNS kullanmanın faydaları arasında en kolayı, en belirgini ve en orijinali insanın tanımlayabileceği bir numara olmasıdır. Bahse girerim ki hepiniz babanızın telefon numarasını hatırlamadan önce adını

hatırlayabilirsiniz. Eşimin telefon numarasını bile bilmiyorum. Eşimin ismini biliyorum. Bu yüzden hepimiz isimlerin numaralardan daha kolay kullanıldığını görüyoruz. Çok basit. Ancak ağlarda hizmet taşınabilirliği denen şeyin aslında çok kolay olduğu ortaya çıktı.

Eğer daha önce yeni bir cep telefonu aldıysanız ve eski numaranızı kullanmanıza izin verilmediyse, bu muhtemelen sizi çok mutsuz etmiş ve kötü birkaç gün geçirmişsinizdir. Benzer şekilde, jeffsbigbusiness.com yeni bir sunucu almaya karar verdiğinde, farklı bir cihaz kullanabilmeyi ve yine de ona istediğim ismi verebilmek istiyorum. Buna hizmet taşınabilirliği denir ve DNS'in çok önemli bir parçasıdır, ancak çok belirgin olmayabilir, ancak büyük bir ağ çalıştırıyorsanız belirgin hale gelir.

DNS ile ilgili bir diğer konu da, onu o kadar çok kez ve otomatik olarak kullanmışsınız ki, muhtemelen sizin için fark edilmiyordur. Dünyanın en büyük dağıtılmış veri tabanıdır. Tarihin en büyük dağıtılmış veri tabanıdır. Temelde yüzlerce ve milyonlarca isim ve numara dizininden oluşan esnek bir yönetim sistemidir.

Peki bu adreslere nasıl ulaşıyorsunuz? Aygıtlar adreslerini çözümleyici adı verilen bir şeyden alırlar. Dünya genelinde milyonlarca çözümleyici var ve çözümleyicilerin yaptığı şey, telefon rehberleri olarak düşünebileceğiniz şeyleri aramak, bulmak ve okumaktır. İnternet telefon rehberleri aslında yetkili sunuculardır. .UK'de olan her şeyi bilen bir cihaz var. O yetkili sunucudur. icann.org'da olan her şeyi bilen bir şey var. O yetkili sunucudur.

Yani, bir kelime dizisi için numara nedir gibi bir soru sorduğunuzda, numara geri gelir ve Amazon için de aynı numara olur. Bu, milisaniyeler içinde gerçekleşir ve büyük bir rakam geliyor, tahminen günde 500 trilyon kez gerçekleşir. Bu o kadar büyük bir sayı ki, bunu sayılarla ifade ettiğimde okunması zor oluyor, ama günde tam 500 trilyon kez, bazı kelimelerim var, bana numarayı söyleyebilir misin diye bir talep geliyor. Ve bir cevap gelir.

Çözümleyiciler bu adresleri yetkili sunucu adı verilen bir şeyden alırlar. Dediğim gibi, yetkili sunucu, kendi küçük parçası hakkında her şeyi bilen şeydir. Yani bir TLD, üst düzey alan adı sunucusu noktanın sağında yer alan şeyden haberdardır. Bir sonraki seviye yetkili sunucu noktanın solunda yer alır. Sola doğru bir sonraki. Alan adlarını oluşturmanın tüm yolları bunlardır. Yani bilgisayarların hafızası var ve bu da oldukça kullanışlı. Yani eğer birileri daha önce sizin aradığınız ismi aramışsa, tekrar aramasına gerek kalmaz. Yani basitçe hafızasında. Buna ön belleğe alma denir.

Yani genelde dışarı çıkıp, hey, çözümleyici, icann.org'un nerede olduğuna dair bir fikrin var mı? diye sorduğunuzda. Onlar tabii der. Beş dakika önce biri bana sordu, işte adres. Sadece çok nadir durumlarda, ya unuttukları ya da hiç sorulmadıkları, ya da makine kapatıldığı ya da hafızanın silindiği durumlarda daha ileri gitmeniz gerekir. Daha sonraki adımlar şunlardır, bunları burada dört durum olarak sıralıyorum. Birinci durumda bir adrese ihtiyacım var. Kime sorayım? Hiç kimseye. Bunu hafızamda tutuyorum. İkinci durumda ise alan adının yetkili sunucusuna gitmem gerekir. icann.org'a mail.icann.org veya www.icann.org nerede diye sorabilirim. Sadece bir adım ötede.

Üçüncü durumda ise çok fazla şeyi unuttuk diyelim ve direkt TLD'lerin yetkili sunucusuna gidiyoruz. Bu durumda, sadece .org hakkında nasıl soru sorulacağını biliyorum. Başka bir şey bilmiyorum. İşte buna TLD'lerin yetkili sunucusu denir. Bu bilgiyi aldıktan sonra alan adını sorabilirsiniz ve böylece tüm bilgiler bir araya gelmiş olur. Eğer bu makine Dünya hakkında bildiği her şeyi unuttuysa, bir kök sunucuya sorması gerekir. Bu sunucu ona, tüm TLD'lerin ve adreslerinin bir listesini söyleyecektir. Bilmeniz gerekeni gidip öğrenirsiniz.

İşte bu, animasyon olmasaydı işimizin gerçekten zor olacağı kısım çünkü her şey tek bir ekranda görünüyor. Burada benimle kalın ve soldaki gri kutunun, bir çözümleyicinin kendisi olduğumuzu hayal edeceğiz. Tüm DNS işleri burada çalışıyor. Eğer bunu alırsanız, akşam yemeğine çıkıp, artık bir DNS uzmanı oldum diyebilirsiniz ve birileri size iyi yan haklar ve bir araba sunan muhteşem bir iş teklif edebilir. Bunu garanti edemem ama oldu. Potansiyel olarak bu olabilir.

Çözümleyiciye kullanıcı tarafından şu soru sorulur: Hey, www.example.com için IP adresine sahip misin? Çözümleyici, bunun cevabını biliyor muyum? der. Evet biliyorum. Hafızamda. Müthiş. İşte cevap. Çözümleyicinin yapmaya çalıştığı tek şey, bu şeyin kelimelerle nerede olduğunu soran bir soru almak ve bir cevap sağlamaya çalışmaktır. Sorunun yanıtı numaralarla bu şekilde. Herkes bir DNS uzmanıdır, değil mi? İyi iş. Tebrikler. Sorun şu ki, eğer hemen hafızada değilse, biraz daha derinlere bakmamız gerekiyor. Unutmayın, bu dünyanın en büyük dağıtılmış veri tabanıdır demiştik. Bu adresleri bulabilmek için dünyanın her yerine bakmamız gerekebilir.

İkinci örneği ele alalım; başlayalım ve diyelim ki www.example.com'un IP adresi nedir? Cevabı biliyor muyum? Meğerse bu slaydı en son gördüğümüzden beri bunu unutmuşuz. Cevap hayır, bilmiyorum. Eyvah. www.example.com için değil de example.com için mi IP adresini biliyorum? Bu durumda biliyorum. Bunun nerede olduğunu biliyoruz çünkü bunu daha önceden hatırlamıştık. Biz de içeri girip her şeyi bilen yetkili sunucuya soruyoruz, hey, example.com nerede? Ve cevap adres olarak bildirilir. Bunu hafızaya atarız.

Cevabı biliyor muyuz? Evet biliyoruz. Yani her şeyi bilseydik bu tek adımlı bir süreç olurdu, çok fazla şey bilmiyorduk. İki aşamalı bir süreç oldu. Ve tahmin edin ne oldu? Daha azını hatırladıkça daha da zorlaşabilir. Üçüncü denememizde her şeyi unuttuk, sadece .com'un bir yerlerindeydi. Benim bildiğim bu kadar. O zaman şu soruyu soralım: www.example.com adresini nasıl bulacağımı biliyor muyum? Hayır. example.com'un IP adresini biliyor muyum? Hayır. .com'u nasıl bulacağımı biliyor muyum? Evet, işe bakın ki biliyorum. O halde .com'a soracağım, example.com'un adresi nedir? Ve bana söyleyecek, çünkü biliyor ve bana adresi gönderecek. Bunu geri hafızaya koyacağım.

Ve şimdi şunu soracağım, www.example.com adresinin cevabını biliyor muyum? Size bir ipucu vereyim. Aşağıya indim ve .com'u buldum. example.com'u buldum. Henüz www'yi bilmiyorum. Yani cevap hala hayır. Ama geri dönüp, oh, bu döngüyü hatırlıyorum demem gerek. Şimdi example.com'un www'nin nerede olduğunu bilip bilmediğini soracağım. Ve soruyorum, www.example.com'un nerede olduğunu biliyor musun? Ve example.com'un yetkili sunucusu, bunu biliyorum der. İşte adres. Bunu geri hafızaya koyarım. Cevabı henüz biliyor

muyum? Evet biliyorum. Hepsini bir araya getirdim. Üç denemede hallettim.

Şimdi ilginç olan, sağ tarafta bunun ne sıklıkla gerçekleştiğini görmek. Kırmızı harfler size bunu biliyor muyum dediğim ilk durumu gösteriyor. Ve kendi kendime diyorum ki, evet, bunu hatırlıyorum. 20 dakika önce birisi bunu sordu. Taleplerin %90'ından fazlası bu şekilde yanıtlanıyor. Bence %98 veya %99'u bu şekilde yanıtlanıyor, ama iş arkadaşlarımla tartıştığımız için, %90 veya daha fazla diyoruz. Tam orada, hafızamda. Basit bir işlem. Muhtemelen %5'inden daha azında ise içeri girip, birisinin şu soldaki üçüncü harfte bana yardım etmesi gerektiğini söylemek zorunda kalırsınız. Vakaların yaklaşık %2'sinde ise tek bildiğiniz bunun bir .com olduğundan emin olduğunuzdur. Başka bir şey bilmiyorum ama .com kısmına ihtiyacım olduğunu biliyorum.

Yani hiçbir şey yapmıyorsanız veya bu makineyi yeni aldıysanız, kök sunucuyu dahil ederiz. Yani bu, www.example.com'un IP adresini öğrenmek istediğim durumdur. Biliyor muyum? Kesinlikle hayır, bilmiyorum. example.com'u biliyor muyum? Hiçbir şey bilmiyorum. .com'un nerede olduğunu biliyor musun? Hayır. Şu anda her cihazda, piyasaya sürülmüş her çözümleyicide kök sunucuların bir listesi bulunur. Yani başka bir şey bilmedikleri zaman, aman Tanrım, .com'u nereden bulabilirim diyebiliyorlar. Kök sunucu sistemini soruyorlar. Kök sunucu sistemi, noktanın sağında kalan her şeyin nerede olduğunu biliyorum der. .com'un nerede olduğunu biliyor musun? İşte adresi. .com var.

Şimdi gidip bunu hafızanıza kaydedip şunu diyebilirsiniz: Her şeyi biliyor muyum? Hayır, .com’u biliyorum. Geri dönüp example.com’u biliyor muyum diye sorarım. İşte example.com’un numarası. Anladınız. İşte böyle. Şimdi www.example.com’a ihtiyacım var. Şimdi cevabı aldım. Hepsini hafızama kaydediyorum, böylece tüm bu süreci tekrar yaşamama gerek kalmıyor. Ve şimdi şunu soracağım, www.example.com adresinin cevabını biliyor muyum? Evet biliyorum. Bir düşünün, nasıl bir araba alacaksınız? DNS uzmanı olduğunuz için yeni harika işinizle banliyöde nerede yaşayacaksınız? Hemen planlamaya başlamalısınız.

Neyse, bu size DNS’in nasıl çalıştığını gösteren algoritmadır. Eğer ICANN’de çok zaman geçirirseniz, DNS kelimesini çok duyacaksınız. Bunun nasıl çalıştığı aslında pek çok kişinin DNS hakkında konuştuğu ama tam olarak kavrayamadığı bir şey. Yani eğer bunu kendiniz öğretemediyerseniz, endişelenmeyin. Ama bunun sürekli bir şeyler aradığınız bir sistem olduğu fikrine sahip olmak. Ve ne kadar çok bilerseniz, arama alanınız o kadar daralır. Ve onu bulana kadar aramaya devam edersiniz. Her zaman ulaşılabilir. Bunu bilmek gerçekten çok faydalı.

Şimdi biraz çarpıcı numaralara geçelim. Çünkü internetin en ilginç yanı numaraların çok büyük olması. Yaklaşık 350 milyon alan adı var. Ve bunlar, bunlara sahip olan ve onları işleten kişi tarafından korunuyor. Buna alan adı sahibi denir. TLD bölgeleri, noktanın sağındaki şeyler, bunlardan sadece 1400 kadar var. Bunlar noktaya bakım yapan kişiler tarafından işletiliyor ve bakımı yapılıyor. Ülkeniz muhtemelen iki harfli ülke kodunu kullanmaya devam ediyordur. Kuruluş, .org PTI adlı bir

grup tarafından işletiliyor. Ve sonra kök bölgesine iniyorsunuz. Kök bölgesi sadece bir dosya, üzerinde 1400 isim ve bu isimlerin adreslerinin bulunduğu bir listedir.

Ve bizim yaptığımız tek şey, kök sunucu sistemi olarak, bunları herkese dağıtmak ve herkesin kullanımına sunmaktır. Dosyanın kendisi IANA adlı bir grup tarafından bir araya getirilmiş. Burada IANA çalışanlarıyla tanışmışsınızdır, tanışmadıysanız mutlaka tanışacaksınız. Ve sonra bunu alıp, kesinlikle manipüle edilemeyecek şekilde kriptografik olarak güvenli bir anahtar haline getiriyorlar. Ve bu gruba RZM, yani kök bölge bakım sağlayıcı denir. Artık her şeyi biliyorsunuz.

İncelemede, kök sunucu kök bölgesinin bir kopyasını tutar. Bu kadar. Kök bölge temel olarak .uk, .gr, . gibi tüm üst düzey alan adlarının bir listesidir. Bunlar sizi bir sonraki adıma, TLD'nin yetkili sunucusuna yönlendirir. Bu adreslerin her birinin yetkili sunucusu, kendi grubundaki herkesi tanır. Yani bunu düşündüğünüzde, bunların hepsini bulabileceğiniz bir yer burası, sonra 400 milyonunu bulabileceğiniz başka bir yer var, sonra da o 400 milyonun her birinde bulunan sayıdan fazlasını bulabileceğiniz başka bir yer var. Bu şey giderek büyüyor, ama biz sadece tek tek içinden geçerek, milisaniyeler içinde, tam olarak aradığımız şeyin adresini bulabiliyoruz. Ne kadar karmaşık olduğu, ne kadar hızlı olduğu ve bu odadaki herkesin muhtemelen her gün ne kadar kolay kullandığı bir mucize.

Yani bunlar sırayla tüm sunucular ve günün sonunda çözümleyici cevabı bulup veriyor ki bu da sistemin tüm amacıdır. Çözümleyicilerin milisaniyeler süren dünyasında, kök sunucu sistemine gelen sorguların

oldukça nadir olduğu ortaya çıktı. Beş veya on bin vakadan birinde hiç kimsenin hiçbir şey bilmediği o dip noktaya varıyorsunuz. Yani çok sık rastlanan bir durum değil. Çoğunlukla hafızadan çalışır. Kök sunucu sistemi yalnızca adres bilgisi sağlar. İçerik değil.

Burada e-postanız, kişisel bilgileriniz veya kredi kartınızla ilgili hiçbir şey yok. Bütün bunların yaptığı, .com, .nl gibi sitelere girip kontrol edebileceğiniz bilgileri nasıl edinebileceğinizi bilmektir. Biz size sadece gidip bakmanız için bilgi veriyoruz. Bizde içerik yok. Bizde internet içeriği yok. E-posta içeriği yok, kişisel bilgilerinizi oluşturacak hiçbir içerik iletilmez veya teslim edilmez. Bu internetin bekçisi değil. Bir şeye baktığınızda her 10.000 kez kısa bir süreliğine duraklasaydınız, bunu fark etmezsiniz bile. Bizce bunu 10.000’de bir bile fark etmiyorsunuz. Kök sunucu internetin bekçisi değildir.

Bütün bu sistem o kadar inanılmaz derecede güvenli ve istikrarlı ki, bu bir bakıma çılgınlık. Dünya genelindeki 1.800 sunucunun her biri bunu yapabilecek kapasitededir. Herkesin ihtiyaç duyabileceği bilgilerin tamamının yer aldığı bir listedir. Bunlardan beş veya on tanesinin tüm dünyayı çalıştırabileceğini kolayca hayal edebiliriz, ancak bilgisayarlar yedekliliği sever ve biz de yedekliliği gerçekten severiz. Bunlardan 1.800 tane var. Bunlardan biri patlarsa, diğerine düşersiniz ve bunu hiç fark etmezsiniz, sonra bir sonraki, sonra bir sonraki, sonra bir sonraki. Bankalardaki ve benzeri yerlerdeki insanlar, bir bilgisayarın yedeklenmesi ve bir bilgisayarın da yedeklenmesi gerektiğini söylüyorlar. 1.800 adet yedeğiniz var.

Her biri farklı bir donanım platformu üzerinde çalışıyor, kimisi Dell, kimisi Compaq, kimisi de HP. Farklı işletim sistemleri, birçok Unix çeşidi, ama aynı zamanda birçok farklı işletim sistemi, farklı DNS uygulamaları ve farklı yönlendirme yöntemleri. Bu sistemde hiçbir noktada teknolojik bir arıza yaşanmaz. Bunlar 12 şirket veya 12 kuruluş tarafından işletiliyor ve hepsi de birbirinden çok farklı. Ve her kök sunucu operatörü bağımsız olarak çalışır. Birbirimizle işbirliği yapıyoruz, sürekli konuşuyoruz, ICANN toplantılarında bir araya geliyoruz; ancak bir mahkeme kararı veya herhangi bir felaket gibi tek bir olayda bile, bir veya iki kişiden fazla etkilenmemiz söz konusu olamaz; çünkü hepimiz çok ayrıyız. Yani kurumsal başarısızlığın tek bir örneği veya noktası yoktur.

Sistem 1980'lerden bu yana tek bir hizmet kesintisi yaşanmadan mükemmel bir şekilde çalıştı. İnanılmaz bir şey. Sistem kelimenin tam anlamıyla hiçbir zaman yani 37 yıldır hiç bozulmadı. 30'un üzerinde gerçek sayıyı siz seçin. Bu şeye yönelik DDoS girişimleri anlamsızdır. Bunu duyurmaktan hoşlanmıyoruz çünkü insanlar DDoS saldırıları yapmayı seviyorlar, ancak bunun onlar için neredeyse imkansız olmasının bazı akıllıca nedenleri var.

Kök sunucu operatörleri kök bölgesinde neyin görüneceğine karar vermezler. Herkese her şeyin nerede olduğunu söylüyoruz çünkü bize öyle söylendi. Alan adı sahibi, TLD kayıt otoritesine ne yapması gerektiğini alan adıyla söyler. TLD kayıt otoritesi IANA'ne ne yapması gerektiğini söyler. IANA kök bölge bakım sağlayıcısına ne yapması gerektiğini söyler. Her şeyi şifreliyor ve biz de ona ulaşıyoruz, şifreli olduğu için dünyadaki herkes bizim onunla oynadığımızı anlayabilir.

Herkesin erişimine açıktır ve şifrelenmiştir. Son derece güvenli bir sistemdir. Kimin neyi göreceği konusunda hiçbir etkimiz yok çünkü hiçbir şeyi değiştiremeyiz.

Özetle, kök sunucu sistemi TLD adres bilgisini sağlar, içerik bilgisini değil. Bu adreslerin ne olduğuna biz karar vermiyoruz. ICANN içinde ve dışında çok güvenilir insanlar var ve şifreleme yapıyor. Biz bir bekçi değiliz. Hiçbir şey yapmanıza engel olmuyoruz. Ve sistem gerçekten çok çok iyi işliyor. Bu, 45 dakikalık bir sunumu 16 dakikada tamamlamaya çalışmamdı ve sanırım başardım, bu yüzden sabrınız ve dinlediğiniz için teşekkür ederim.

SIRANUSH VARDANYAN:

Bu çok etkileyici, Jeff. Çok teşekkür ederim. Aslında. Ve yeni yetişmiş birkaç düzine kök sunucu uzmanından size birkaç soru sormalarını rica ediyorum. Evet lütfen hanımlar. İda, söz sende.

IDA PADIKUOR NA-TEI:

Merhaba. Evet. Sunum için teşekkürler Jeff. Sanırım artık DNS'i daha iyi anlıyorum. Ancak üç sorum var. İlk sorum kök sunucunun yedekleri ile ilgili. Bunlar fiziksel sistemler gibi mi yoksa bir yerde bulut sunucu depolama alanı mı var? Bunun acemi sorusu olduğunu sanmıyorum.

Kusura bakmayın, kendimi tanıtmadım. Adım İda Padikuor Na-Tei. Ben bir ICANN üyesiyim. Bu benim ilk ICANN toplantım. Ve sunumunuz için teşekkür ederim. İlk sorum değil. Bulut sunucu gibi bir şey var mı? İkinci soru tamam, önce üçüncü soruyu sorayım. Peki internette gezinirken internet sitesi bulunamadı şeklinde bir geri bildirim

aldığımızda, bu durum internet servis sağlayıcısından mı kaynaklanıyor yoksa çözümleyicilerin adresleri nasıl aldığıyla mı alakalı? Bunun bir bağlantısı olup olmadığını gerçekten bilmiyorum. Üçüncü sorum ise önbellek sistemiyle ilgili. DNS'in önbellek sistemi telefonlarımızdaki önbelleğe nasıl bağlanıyor? Yani, biz internette gezinirken telefonumuzda önbellek varsa, ne fark eder? İnternet aramalarının sonuçlarını iyileştiriyor mu? Teşekkürler.

JEFF OSBORN: Teşekkürler. İda değil mi?

IDA PADIKUOR NA-TEI: Evet.

JEFF OSBORN: Tamam İda, ilk ICANN toplantınıza hoş geldiniz. Gelebildiğinize sevindim. Eğer soruları doğru anladıysam, ilk soru gerçekten çok iyi bir soru ve bu soru bana oldukça çok defa soruldu. Bu bir bulut ağının parçası mı? Tamam, bilgisayar sektöründe çalışan ve çok sayıda bilgisayarla çalışan bir profesyonelle konuşursanız, en sevdikleri şeylerden birinin, muhtemelen tişörtlerinde de yazan, bulutun başka birinin bilgisayarı olduğu olduğunu söylerler. Tamam, evet, bu bir bulut sistemi çünkü bunlar başka birinin bilgisayarları. Ama bulut yok, başkalarının bilgisayarları var. Yani bunu bir bulut olarak düşünmek istiyorsanız, çünkü bu size yardımcı olur, evet bulut. Ancak bilgisayar meraklılarıyla takıldığınızda öğreneceğiniz şeylerden biri de bulut diye bir şeyin olmadığı, sadece diğer insanların bilgisayarlarının olduğudur.

Ama bu gerçekten güzel bir soru çünkü eğer bulutlar olsaydı, bu olurdu. Yani bulutlardan oluşan bir ağ var.

Şimdi, doğru anladıysam ikinci soru, yerel ağınızda gecikmeler veya buna benzer şeyler açısından bir sorun varsa, bunun ağın bu kısmıyla bir ilgisi var mı? Aslında yok, çünkü bir siteye ulaştığınızda o uyarıyı çokça görüyorsanız, yerel çözümleyiciniz sitenin adını bilir ve size söyler, biz örneğin her şey kapandığında ve tekrar açıldığında gerçekten oradayız. Böyle olunca her şey yavaşlar. Veya bölgenizde veya o çözümleyicide hiç kimsenin kullanmadığı bir siteye ulaşmaya çalışıyorsanız, bu biraz yavaş olabilir. Ama bu tam anlamıyla beşte bir veya 10.000 kezde birdir.

Yani bir şeye tıklayıp baktığınız her anı düşünün, bunu 5.000 kez yaptığınızı düşünün ve bu seferki arama saniyenin onda biri kadar daha yavaştır. Fark eder miydiniz? Yani. Yani bugün internette yaşanan hız sorunlarının neredeyse tamamının yerel olduğu ortaya çıkıyor. Gerçekten çok, çok yerel olma eğilimindeler. Hatırlayabilecek yaştayım, 90'larda Avrupa ve Afrika'ya ilk internet bağlantılarını getirenlerden biriydim ve çok eğlenceliydi. Ama bunların hepsi uydu aracılığıyla yapıldı. Ve aman Tanrım, uydu yolculuğu, bir uydu yolculuğunun ne kadar uzak olduğunu hesaplamaya başladığınızda, sadece bu yüzden bile gerçekten büyük gecikmeler yaşarsınız. Ve uydu istasyonuna ne kadar hızlı gelirse gelsin, sorun uydu istasyonunun kendisiydi.

Yani biz buna bir bakabiliriz ve hepimiz kök sunucu sistemleri olarak çok gururluyuz, eğer bölgenizde bir kök sunucuya ihtiyaç varsa, bunun

parasını kendimiz ödüyoruz, koyacak bir yer buluyoruz. Bu şeylerin gittiği ve birbirine bağlandığı bir alana sahip olan birine, biraz yardıma ihtiyacımız var. Ama baktığım vakaların hemen hemen hepsinde yerel bağlantı sorunuyla karşılaşıyorum.

Üçüncü soru, eğer doğru anladıysam, bu bizim bilgisayarlarımızdaki önbelleklere benziyor mu? Bilgisayarınızdaki önbelleklerle aynıdır. Örneğin bir üniversitede çalışıyorsanız, çözümleyici muhtemelen okulunuzda veya hatta sınıfınızdadır. Ve cevaplar tam olarak orada, önbellekte saklanıyor. Evet, tam olarak aynı şey.

SIRANUSH VARDANYAN:

Teşekkürler. Ve Lily'yi alacağız. Zamanımız olursa daha fazla soru sormaya çalışırız ama sanmıyorum.

LILY EDINAM BOTSIOE:

Teşekkürler Jeff. Adım Lily Edinam Botsyoe ve ben bir ICANN81 üyesiyim. Bahsettiğiniz şeylerden biri de genelde yaptığınız şeyin içerikle pek alakası olmamasıydı. Yani bir şey önbelleğe alınmışsa, içeriğe bakmıyorsunuz, aslında alan adlarına bakıyorsunuz. Şimdi başka yerlerde insanlar unutulma hakkı, kaçınma hakkı gibi konularda savunuculuk yapıyorlar. Yani bunu birleştirmeye ve görmeye çalışıyorum, belki belirli bir konu üzerinde belirli bir alan adı ve belirli bir internet sitesi olduğu ve bunu yasal olarak var olan her yerden temizlemeniz gerektiği bir durum oldu mu, internette söylenen her yerden, onu temizlemeniz gerektiği oldu mu, bu birinci sorum.

Şimdi ikinci sorum, işinizde yasallıkların veya belki de hükümetlerin size getireceği herhangi bir engel var mı? Çünkü bazen sizden çok uç noktalarda şeyler yapmanızı talep edebilirler. Bunlardan herhangi biri yaşandı mı? İşte anlamaya çalıştığım şey bu. Teşekkürler.

JEFF OSBORN:

İkisi de çok güzel soru. Ve bunların her ikisi de internetin diğer kısımlarındaki insanlar için sorun teşkil ediyor. Kök sunucu sisteminin en güzel yanı, size sadece noktanın sağındaki şeyin dizinini nasıl bulacağınızı söylememizdir. Bu bir alan adı bile değil. Bu tam anlamıyla üst düzey alan adı denen bir şey. Ve böylece nokta UK'de hiçbir şey yok. Nokta herhangi bir şeyde hiçbir şey yok. Bir alan adı haline gelmesi için, içinde bir şey bulundurmaya başlamadan önce, kelimenin tam anlamıyla bir adım daha atmanız gerekiyor. Bu ikinci sorunuzun cevabıdır. Hükümetler alan adlarının kapatılmasını mı talep ediyor? Kısa cevap etkili bir şekilde değil. İki ülke savaşa girdiğinde, ICANN'e mektuplar geliyor, bazen ben de alıyorum, bir taraf, "Hey, onları kapatın" diyor. Ve diğer taraf diyor ki, hadi kapatın bunları.

Sizi bilmem ama ben daha fazla iletişimin daha iyi olduğuna inanıyorum. Yani bu mektupların hiçbirine tam anlamıyla cevap vermedim. ICANN'de bu mektupların kime ulaştığını ve bunlarla ne yapıldığını hiç sormadım. Çünkü bu tam anlamıyla ülkedeki her şeyi kapatır mıydınız sorusunun cevabı. Çok güzel sorular. Teşekkürler, Lily.

**SIRANUSH VARDANYAN:** Jeff'in konuşmasını günlerce dinleyebilirim. Ancak ne yazık ki şu an için daha fazla soru almaya vaktimiz yok. Jeff, çok teşekkür ederim. Ama bir şey var, RSSAC'nin bilgilendirme oturumu hafta içinde olacak. Lütfen, daha fazlasına ihtiyacınız varsa ve daha fazlasını öğrenmek istiyorsanız, bu fırsat tam size göre. Artık Jeff'i tanıyorsunuz. Artık siz kök sunucu uzmanısınız. O yüzden gönül rahatlığıyla gidebilirsiniz. Yeni başlayan, NextGen, üye olduğunuzu rozetinizle gösterin. Orada olun. Soru sorun ve etkileşime geçin. Teşekkürler. Evet, alkışlarımız Jeff'e.

Son konuşmacımızı tanıtmak istiyorum. Hepinizin yorulduğunu biliyorum ama bu çok ilginç bir konu. Hükümetlerden bahsediyoruz. Ve GAC temsilcisi burada bize GAC yani hükümet danışma komitesi hakkında bilgi verecek. Tracy Hackshaw, GAC tarafından aday gösterilen ve atanan ICANN hibe danışmanlarından biridir. Ve kendisi bir ICANN üyesi. Bu yüzden bu adamı hepimize tanıtmaktan büyük gurur duyuyorum. Lafı daha fazla uzatmadan sözü Tracy sana bırakıyorum.

**TRACY HACKSHAW:** Çok teşekkür ederim Siranush. Harika.

**SIRANUSH VARDANYAN:** Son slaytları yükleyebilir miyiz?

**TRACY HACKSHAW:** Bunlar olurken burada kaç kişi hükümette çalıştı veya şu anda hükümette çalışıyor? Bir kişi, iki, üç, dört, beş. Tamam. O yüzden ilk

söyleyeceğim şey, tabii ki bir hükümet yetkilisinin konuşması olacak. Bunlar görüşlerdir, burada dile getirdiğim görüşler benim kişisel görüşlerim değildir, ancak temsil ettiğim kuruluşun görüşleri de değildir.

Hükümette olduğunuzda ve ICANN toplantıları gibi toplantılara veya BM'deki diğer toplantılara katıldığınızda kendinizi veya kişisel görüşlerinizi temsil etmeniz çok zordur. İnsanların GAC toplantılarına veya BM'in internet yönetişimi vb. konulardaki toplantılarına baktıklarında, salonda konuşan, pozisyonlarını temsil eden ve belirli şeyleri gören insanların, bunların konulardaki kişisel görüşleri olmadığını anlamaları gerektiğini düşünüyorum. Temsil ettikleri ülkenin veya bir BM söz konusuysa kuruluşun görüşleridir.

Ve bu nedenle, onlardan bir karar vermelerini veya bir şeyi değiştirmelerini istediğinizde ve bunu neden yapamadıklarını veya hemen gidip bir şey hakkında yorum yapamadıklarını bilmek istediğinizde, bunun nedeni normalde başkente veya genel merkeze veya ülkelerinde buna ne ad veriliyorsa oraya geri dönüp hükümetlerinden veya siyasi müdürlüklerinden nasıl ilerleyeceklerine dair izin almak zorunda olmalarıdır. Bu da işlerin daha uzun, daha uzun çalışmasını sağlıyor. Ama diğer yandan, bir bakıma her şeyi çok demokratik hale de getirebilir.

Bunları söylememin sebebi, ülkenizdeki GAC temsilcinizi tanımanızın çok önemli olması gerektiğidir. Çünkü eğer internetteki tüm çalışmalara dayanarak bir şeylerin değişmesini istiyorsanız, GAC temsilcisiyle konuşup ona düşüncelerinizin ne olduğunu ve belirli şeyler

hakkındaki hislerinizi anlatın. İlk başta insanların bir görüşü olduğunu duyduğunuzda şaşırabilirsiniz ve bu önemlidir. Sizi dinleyecekler ve çoğu insan gerçekten şaşırarak, o kadar şaşırarak ki, tabii ki, sizinle konuşmayı çok isterim diyecekler. Aslında ülkelerindeki hükümetin fikrini formüle ettiklerini görüp şaşırabilirsiniz. Belki de aslında şeylerin nasıl çalıştığını yazanlar onlardır.

Dolayısıyla eğer kendi ülkenize dönebilir ve GAC temsilcinizle görüşebilirsiniz, GAC temsilcilerinizin kim olduğunu öğrenebilir, onları bulabilir ve onlarla görüşebilirsiniz, kendi ülkenizde büyük bir fark yaratabilirsiniz. Bunu söyledikten sonra GAC'den bahsederek başlayayım. Siranush'un da belirttiği gibi GAC, Hükümet Danışma Komitesi'ni ifade ediyor. Ve evet, GAC kelimesini kullanıyoruz ve GAC'yi bir fiil olarak söylüyoruz, yani GAC'leriz. GAC Gac'liyor ve insanlar toplantılara gittiklerinde GAC'ye gidiyorlar. Kötü bir söz gibi geliyor. GAC toplantısına GAC hakkında konuşmak ve GAC'nin gTLD'lere, GAC'ye, GAC'ye ve GAC'ye neler yaptığı hakkında konuşmak için gidiyorum. Dolayısıyla GAC olarak bir üne sahibiz ve bu talihsiz bir durum, ama durum bu.

2010 yılından beri GAC'deyim. Birkaç kez ayrılıp özel sektöre geçtim ama tekrar GAC'deyim. Ve şu anda 183 üye var, buradaki slayttan da görebileceğiniz gibi, 183 üye hükümet olarak ve 39 hükümetlerarası kuruluş ve gözlemci var. Yani ben hükümetlerarası kuruluş kampındayım. Ben Birleşmiş Milletler'e bağlı bir kuruluş olan Evrensel Posta Birliği'nde görev alıyorum. Biz orada gözlemci olarak listeleniyoruz. Yani oy kullanamıyoruz ama GAC'de her şeyi yapabiliyoruz, sadece pozisyonlara oy veremiyoruz. GAC liderlik

dışındaki konularda oylama yapmaz. Görüş birliği ile çalışma eğilimi var ve GAC'nin liderliğinin ötesinde herhangi bir konuda oy kullandığı bir pozisyona hiç rastlamadım.

Bir öncekine geri döneyim, bilginiz olsun, GAC oldukça eski. ICANN topluluğunun en eski kuruluşlarından biri olup 25 yıl önce kurulmuştur. Aslında geçen yıl 25. yılımızı kutladık. Bu yıl mıydı? Bu yıl sanırım. GAC'nin doğum günü kutlu olsun. Biz ICANN alanında hükümetlerin ve hükümetlerarası kuruluşların sesi olarak görülüyoruz. Dolayısıyla GAC'nin bir bütün olarak, bir komite olarak görüşleri genellikle önemli olarak görülüyor çünkü ICANN alanında, Kurul ve topluluk, hükümetlerin X sorunu, Y sorunu hakkındaki pozisyonlarının ne olduğunu öğrenmek istediğinde, bu pozisyon için GAC'ye gelmek zorundalar.

Bireysel olarak bir yere gidemezler çünkü bu bir ülkenin tutumu olur. Yani ABD'ye, İsviçre'ye veya Kenya'ya gidip, 'Sizin pozisyonunuz ne?' diyemezler. Ve bu ICANN'deki hükümetlerin pozisyonu haline geliyor. O, o ülkenin tutumu. Yani GAC, belirli bir konu hakkında GAC üyelerinin çoğunluğunun, hatta tamamının görüşlerini yansıtan bir görüş birliği pozisyonu sağlar; buna görüş birliği denir.

Bunlar sadece toplantıların nasıl işlediği vb. konulardaki bilgiler. O yüzden sizi bunlarla sıkmayacağım. GAC'de esas itibariyle iki tür liderlik pozisyonu vardır. Çok basit. Bir başkan ve bir başkan yardımcısı. Başkan esas itibariyle gemiyi bir arada tutan bir pozisyonudur. Ayrıca başkanın ICANN Yönetim Kurulu'nda irtibat görevlisi olarak da bir görevi bulunuyor. Kurul'da oylama yapmazlar. Onlar normal şekilde

Kurul üyesi değiller. Ama tartışmalarda geçiyorlar ve GAC görüşlerini Kurul'a getiriyorlar, ya da tam tersi. Kurul'un GAC'ye ilişkin görüşleri irtibat görevlisi olarak. Ve bu başkan şu anda Paraguay'dan eski ICANN üyesi Nico Caballero'dur. Yani üyeler sisteme sızıyorlar. Yakında siz de orada olacaksınız.

Üyeler tarafından seçildi ve bu yıl iki yıllık bir dönem için yeniden seçildi. Yani en azından iki yıl daha burada kalacak. Başkan yardımcılarının görev süreleri bir yıldır. Bir zamanlar başkan yardımcısıydım. Ayrıca üyeler tarafından seçilen beş başkan yardımcısı da bulunmaktadır. Bir yıllık görev süreleri, en fazla iki dönem üst üste. Ve büyük ölçüde bölgelere göre yapılıyor. Tam olarak değil. İç tüzükte veya buna benzer bir yerde yazılı değil. Ama genelde bunu bölgelere göre haritalandırmaya çalışıyorlar. Yani beş başkan yardımcısı, kabaca ICANN dünyasının bölgelerine denk geliyor. Yani bunun yanında beş tane başkan yardımcınız olacak. Ve kendilerine CVC diyorlar. Bunlar başkan, başkan yardımcısı veya GAC liderliğidir.

Tüm SO'lar ve AC'lerde olduğu gibi bizim de destek personelimiz var. Ancak destek ekibi ve GAC'nin çok ilginç olduğunu düşünüyorum çünkü sadece GAC'nin ne yaptığı ve ICANN'ın, yani dünyanın ne yaptığı hakkında çok fazla bilgi sağlıyorlar. Yani aslında internet üzerinden internet yönetimiyle ilgili bilgi topluyorlar ve bunları incelememiz için bize getiriyorlar. Ve sonra destek personeli her şeyi özümsemeye çalışıyor. Dolayısıyla siber suç veya DNS'in kötüye kullanımı gibi bir konu hakkında konuştuğumuzda, bu konuda daha etkili bir şekilde konuşabiliyoruz çünkü onlar başka konulara veya başka araştırma alanlarına bakıyorlar.

Görüş birliği meselesinden bahsettim. Bu muhtemelen sunumumuzun en önemli kısmı çünkü biz bir GAC olarak görüş birliğiyle hareket ediyoruz. Peki bu ne anlama geliyor? Uzun lafın kısası, bu slaytı okuyup ne olduğunu anlayabilirsiniz. Ama GAC'nin bir üyesi sizin görüş birliği sağlamanıza izin veremez. Yani bir pozisyon alınıyorsa ve bir üye bu pozisyona itiraz ediyorsa, görüş birliği sağlanamıyor, değil mi? Biz kabaca görüş birliğiyle hareket etmiyoruz, yani çoğunluk ve azınlık görüşleri gibi bir şey söz konusu değil. GAC görüş birliğiyle çalışır ve mümkün olduğunca çok çabalar; bu çabalar arasında, her bir üyenin yazılan metinle aynı fikirde olduğundan veya dilekçenin kabul edildiğinden emin olmak için tebliğ taslağı hazırlamak için uzun zaman harcamak da vardır; ancak oylama yapılmaz ve metnin yayınlandığını çok az kez görürsünüz.

GAC bildirisinin geçmişine bakarsanız, bazılarının BM sistemini kullandığını görürsünüz. Bazı üyeler kabul etti, bazıları ise etmedi. Üyelerin isimlerini asla vermediler ama bu çok çok nadir oldu. Normalde sadece yazılır ve görüş birliği sağlanır. Bu çok önemli çünkü Kurul'un GAC tavsiyesini kabul edebilmesi için bunun görüş birliği tavsiyesi olması gerekiyor ve GAC tavsiye verdiğinde bu 183 ülkenin tavsiyesi olarak görülüyor. Yani bu kendi başına güçlü bir şey.

Bu noktada GAC'nin rolü devreye giriyor. Dolayısıyla GAC'nin rolü, ICANN Yönetim Kurulu'na, özellikle ICANN'ın faaliyetleri ile çok önemli politikalar, ulusal politikalar, uluslararası politikalar, ulusal hukuk, uluslararası hukuk veya uluslararası anlaşmalar ve antlaşmalar arasında etkileşim olabilecek kamu politikası konularında tavsiyelerde bulunmaktır. Yani GAC, bir ülkenin konulara ilişkin pozisyonu veya

küresel pozisyonu temelinde bu alanlara dayanarak Kurul'a tavsiyelerde bulunuyor. Ve çalışma prensiplerimize dayanarak bazen Yönetim Kurulu'nun talebi üzerine, çoğunlukla da kendi inisiyatifimizle tavsiyelerde bulunuyoruz. Dolayısıyla GAC olarak önemli gördüğümüz konularda tavsiyelerde bulunuyoruz ve toplantıların sonunda yaptığımız bildirilerle de tavsiyelerde bulunuyoruz.

Yeni başlayanlar için, insanların tebliği, GAC tebliğini beklediğini duyuyorsunuz. Toplantıların son gününde çıkıyordu, sonunda bunu bıraktık. Şimdi toplantıdan sonra Pazartesi günü çıkıyor. Yani artık toplantı sonunda çıkan bildiri beklemiyorsunuz, toplantının Pazartesi günü geliyor ve toplantının ardından çıkan bildiri Kurul tarafından çok ciddiye alınıyor. Yaptıkları şey, topluluğun görebileceği şekilde kamuya açık bir puan kartı sağlayarak bildiri hakkında rapor verme ve GAC tavsiyelerine nasıl yanıt verdiklerini bildirme eğiliminde olmaktır. Bunu birazdan açıklayacağım çünkü yakın zamanda GAC'nin belirli bir programa ilişkin tavsiyesini reddeden bir Kurul vakasıyla karşılaştık.

Bu, Kurul'un ne yaptığından bahseden uzun bir bölüm ve ben de tam olarak bu noktanın ne olduğunu bulmaya çalışıyorum. Kurul, GAC tavsiyesini ancak Kurul'un en az %60'ının, yani salt çoğunluğun oyu ile reddedebilir. GAC'den gelen görüş birliği tavsiyesinin, Kurul'un %60'ı tavsiyeyi reddetmediği sürece Kurul tarafından kabul edilmesi gerekiyor. Yönetim Kurulu bu konuda oylama yapıyor ve GAC tavsiyesinin reddedilmesini bu şekilde sağlıyorsunuz. Çok seyrek oldu.

En son, şimdi söyleyeceğim, GAC tavsiyesi resmen reddedildi ve tamamen reddedildi, hiçbir uzlaşma, hiçbir şey yok. .xxx idi,

geçmişinize bakın, gidip internette .xxx arayın. Bu nedenle .xxx ve Yönetim Kurulu, GAC'nin .xxx'i rotaya devretme tavsiyesini reddetti. GAC, delege etmeyin tavsiyesinde bulundu, Kurul delege edeceğimiz dedi, tavsiyenizi reddediyoruz, bunu rotaya delege edeceğiz dedi. O zamandan beri GAC ve Kurul'un bazı konularda, örneğin .amazon konusunda ve çok yakın zamanda da başvuran desteği konusunda anlaşılamadığı durumlar oldu.

GAC tavsiye sürecini gösteren oldukça yoğun bir slayt gösterisi. Sharon bunu sizinle paylaşacak, böylece adım adım ilerleyebilirsiniz; ancak bu size GAC tavsiyeleri üzerinden çalışmanın resmi bir süreci olduğunu ve bir görüş birliğinin nasıl oluşturulduğunu ve sürecin Kurul ile nasıl işlediğini gösteriyor; bunu aslında çok yakın bir zamanda, iki ay önce bir görüş birliği çağrısının reddedilmesiyle başlattık.

Çalışma yöntemlerimiz. Esasında liderlik kapasitesinden bahsedecek olursak, artık elektronik oylama devreye girdi, yani sıraya girip oyumuzu sandığa atmak zorunda değiliz. Artık elektronik oylama yapılabilir ve bu durum GAC'nin bir çalışma grubu tarafından sürekli olarak inceleniyor.

GAC, yılda üç kez olmak üzere öncelikli olarak ICANN toplantılarında bir araya gelir, ancak aynı zamanda bir bütün olarak oturumlar arası da bir araya gelir ve ICANN toplantısına hazırlık yapmak veya toplantılar arasında ilgi çekici konuları görüşmek üzere bir araya gelirler. Ve bir sürü gündem ve briefing var. GAC internet sitesine gidip bakarsanız, internet yönetişimi alanında son derece ilgi çekici konularda çok sayıda içerik gördüğünüzde şaşırabilirsiniz; ancak bunun tam burada, ICANN

dünyasında üretildiğini görünce şok olabilirsiniz. Bu konuların bir kısmı BM’de tartışılıyor çünkü GAC temsilcilerinin birçoğu aynı zamanda BM temsilcisi ve pozisyon alıyorlar. Bunlar neredeyse burada pozisyonları test ediyorlar ve BM organlarına gidip internet yönetişimi koordinasyon sorunları, ICANN’ın hala isimleri ve numaraları koordine eden organ olarak kalıp kalmaması gibi belirli konuları tartışıyorlar, bunlar çok ilginç konular.

Portekiz GAC’de oldukça fazla üyemiz olduğu için tüm BM dillerinde ve Portekizcede sizin gibi gerçek zamanlı tercüme hizmetimiz var. Ve tüm GAC toplantıları açıktır. Bunu hatırlıyorum çünkü GAC’ye ilk başladığımda toplantılar kapalıydı. Hükümette olmama rağmen toplantıya girebilmek için yalvarmak zorunda kalıyordum. Kapılar kilitliydi, izin almam gerekiyordu falan. Ama ben başkan yardımcısıyken bir araya gelip tüm GAC toplantılarını halka açmaya karar verdik, artık kapalı GAC toplantısı yok. Hala kapalı olan topluluk toplantıları var, şaşırtıcı bir şekilde GAC toplantılarının hepsi açık, tam tersi.

Yani tebliğ taslağı, tebliğ taslağında oturabilir ve tebliğ taslağını canlı olarak önünüzde izleyebilirsiniz. Gidip odaya oturabilir ve olup biteni izleyebilirsiniz, uzun zaman önce kapalı olan orası da şimdi açık ve söyledikleri gibi sosisin nasıl yapıldığını izleyebilirsiniz, böylece bildirinin nasıl kaleme alındığını görebilirsiniz. Dediğim gibi her toplantının sonunda bir iletişim raporu üretiyorlar, toplantıdan sonraki Pazartesi günü çıkıyor.

Sadece sanal, hibrit vb. şekilde nasıl bir araya geldiğimize dair bilgiler. Bu slaytın biraz güncellenmesi gerekiyor, çünkü bu yıl Kigali’de üst düzey bir toplantı yaptık. Ancak pandemi dönemi hariç, her iki yılda bir veya buna yakın bir zamanda, GAC temsilcilerinin yanı sıra üst düzey yetkililerini, yani bakanları veya daimi sekreterleri veya CEU’ları veya ülkenin sahip olduğu her neyse, bir araya getirerek toplantılar düzenliyor ve üst düzey konuları görüşmek üzere bir komite olarak bir araya geliyorlar, üst düzey hükümet toplantısı. Bunlardan biri bu yıl Kigali’de yapıldı, falan filan. Bunları okuyabilirsiniz, sizi bunlarla sıkmayacağım.

GAC’de çok sayıda çalışma grubu var ve bunlar bir dizi konuyu takip ediyor. GAC’de az hizmet gören bölgeler çalışma grubunun eş başkanıyım. Kamu güvenliği çalışma grubumuz var, DNS’in kötüye kullanımı, siber güvenlik sorunları vb. gibi şeyler var. İnsan hakları, uluslararası hukuk gibi konularda çalışma grubu var, şaşırtıcı olan şu ki hükümetler insan hakları konusunda bu konuları düşünmüyor. İnsan hakları, uluslararası hukuk konusunda bir çalışma grubumuz var. Bir sonraki gTLD turu için bir odak grubumuz var. Ben de bunun bir parçasıyım. UA’in çalışma prensipleri konusunda çalışma grubu.

Ve biz de özellikle bu toplantıda olduğu gibi toplulukla çok sayıda ikili görüşme yapıyoruz. Uzun zamandır bir araya gelmeye çalıştığımız bir sürecin ardından bugün RSAC ile bir araya geldik. Şu anda SSAC ile görüşüyoruz, tam şu anda SSAC ile görüşüyoruz. Kurul ile her toplantıda bir araya geliyoruz. GNSO, GNSO ile yeni tanıştık falan. Dolayısıyla bütün bu SO’lar ve AC’lerle, genelde SO ve AC’lerin talebi üzerine görüşüyoruz. GAC ile bir toplantı talep ediyorlar, biz de bir

gündem oluşturup birlikte çalışmayı, ortak belgeler hazırlamayı tartışıyoruz. GAC, At-Large danışma komitesiyle birçok kez ortak çalışma kağıtları hazırladı ve ortak pozisyonlar belirledi; bunlara son dönemde başvuran desteği de dahil.

Biz de katılıyoruz. GAC şu anda PDP'lere katılımını genişletiyor. Bu kavramı artık duymuşsunuzdur, PDP'ler ve diğer çalışma grupları. Yani GAC eskiden çok küçüktü, çok fazla konuşuyordu, şimdi NomCom hariç tüm çalışma gruplarına girdi ve tüm çalışma gruplarına katılıyor, vb. Örneğin, ben şu anda aynı anda toplantı yapan müşteri daimi komitesinin üyesiyim ve GAC'de yetkili topluluğu temsil eden üyeler var, vb.

GAC'ye nasıl katılabilirsiniz? Eğer bir hükümet kuruluşuymanız, zaten o kuruluş için çalışıyorsanız ve mevcut bir GAC temsilciniz yoksa, belki 10, 20 ülke daha var, eve gidin ve neler olduğunu sorun, neden GAC'de temsil edilmiyorsunuz? Siz de eğer hükümette çalışıyorsanız, GAC'de hükümetinizi temsil etme yeterliliğine sahip olabilirsiniz. Bunu başarmak için, GAC içinde nasıl faaliyet göstereceğiniz ve başa çıkmanız gereken temel konular şunlardır.

Şimdi bunların hepsini anlatmayacağım çünkü bunların zaten bilmeniz gereken bilgiler olduğunu düşünüyorum. Şimdi burada durup size sadece güncel konu başlıklarını göstereceğim. GAC'nin şu anki öncelikleri, veri koruma tartışmalarının geniş bir kategorisi olan yeni gTLD programıdır. Yani WHOIS ve RDRS, muhtemelen duymuş olduğunuz bu sistemin tüm incelemesi, DNS'in kötüye kullanımını azaltma, siber güvenlik meselesi ve tabiri caizse ICANN'ın bu sorunu

kökten çözmesine yardımcı olmaya çalışmak. Kökleri bu şekilde kullandığım için özür dilerim. IGO haklarını koruma mekanizmaları. Ben bir IGO'yum. GAC, sistem içerisinde IGO'ların haklarını gözetir ve IDN alanında, yani uluslararasılaştırılmış alan adları konusunda da oldukça aktiftir. O halde herhangi bir sorunuz varsa cevaplamak için duruyorum, isterseniz konuyu açabilirsiniz.

SIRANUSH VARDANYAN: Çok teşekkür ederim Tracy. GAC oturumlarının açık olduğunu bilmek önemlidir. Dolayısıyla, gidip onların nasıl çalıştığını ve nasıl görüş birliğine vardıklarını dinlemek istiyorsanız, orada olmanız ve çalışmalarını eylem halinde görmemiz önemlidir. Abdurrahman, senden başlayalım, sonra Oyinkan'a geçelim, bir sonraki kanala geçelim.

ABDULRAHMAN ABOTALEB: Teşekkür ederim, adım Abdulrahman Abotaleb, Yemenliyim ve ICANN81 üyesiyim. Sunumunuz için teşekkür ederim. ICANN'ın, ICANN politikalarının ulusal yasalarla çalıştığı durumlarda nasıl davrandığını merak ediyorum. GAC, ICANN politikalarının ulusal yasalarla çalıştığı durumlarda nasıl davranıyor? Yani, bu sorunu yönetmek için ICANN içindeki diğer paydaşlarla birlikte yürütülebilecek etkili bir mekanizmanız var mı? Çok teşekkür ederim.

SIRANUSH VARDANYAN: Sorunuzun ilk kısmını tekrarlayabilir misiniz?

**ABDULRAHMAN ABOTALEB:** Yani, ICANN politikalarının bazı ulusal yasalarla veya uluslararası hukukla çeliştiği durumlarda GAC nasıl davranıyor? ICANN topluluğu içindeki diğer paydaşlarla birlikte bu sorunu yönetmek için etkili bir mekanizmanız veya stratejiniz var mı?

**TRACY HACKSHAW:** Soruyu yeniden sorabilir miyim acaba, çünkü soru konusunda biraz kafam karıştı. Yani GAC'nin uluslararası hukuku yok diyorsunuz, değil mi? Yani GAC bir hükümetler mercii, öyle değil mi? O yüzden bunu anladığınızdan emin olmak istiyorum. Yani bağımsız hükümetler ve IGO'lar. Peki ICANN politikası derken uluslararası hukukla çelişen ne?

**ABDULRAHMAN ABOTALEB:** Bazı ülkelerin veya bazı hükümetlerin ulusal yasalarıyla çakışma. Peki diğer paydaşlarla işbirliği yapma stratejiniz var mı?

**TRACY HACKSHAW:** GAC tek tek ülkelerin haklarını savunmaz. Şimdi bunu bir örnek olarak konuşalım. Yani ccTLD'lerini hükümete yeniden devretmek isteyen çok sayıda ccTLD var, değil mi? Bu durum GAC'de birçok kez yaşandı. Ve bu konu GAC'de birçok kez gündeme getirildi. Ve GAC genellikle bir ülkenin ccTLD'sini bir sorun olarak ele almıyor. Ülkenin sorunu çözmek için ICANN ile birlikte çalışması ve gerektiğinde kendilerine destek sağlaması yönünde talimat verirler. Ama GAC, büyük bir sorun olmadığı sürece, ülke pozisyonlarını genellikle GAC seviyesine çıkarmıyor.

Aslında bir örnek vermem lazım, yoksa başımı derde sokabilirim. Ama eğer büyük bir sorunsa, jeopolitik bir sorunsa, bunun gerçekleştiğini görebilirsiniz. Ancak eğer konu ulusal hukukunuzu etkileyen özel bir konuya, ülke bunu GAC'ye tartışma için getirse bile, tartışılacaktır. Ancak, GAC'nin X ülkesinin X'in gerçekleşmesini istemesi konusundaki tutumunu tanıdığını ve GAC'nin de bu tutumu desteklediğini söyleyen bir bildiri örneği görmeniz pek olası değildir. O iş öyle olmuyor. Yani.

SIRANUSH VARDANYAN: Teşekkürler. Oyinkan, lütfen.

OYINKAN REBECCA ADEBIMPE: Merhaba Tracy. Ben İrlanda'dan Oyinkan, ICANN81 üyesiyim. İki sorum var. Birincisi, üst düzey hükümet toplantısı ile alakalı. Katılımcılar, gündem, sonuçta varılan görüş birliği açısından diğer yüz yüze toplantılardan nasıl farklılaştığını öğrenmek istedim. İkincisi ise ICANN Yönetim Kurulu ile yapılacak ikili toplantıyla ilgili. Önümüzdeki hafta var mı diye merak ediyordum. Sizin de dediğiniz gibi tüm toplantılar varsayılan olarak açıktır. Eğer orası açıksa ve önümüzdeki hafta katılabileceğimiz bir şeyse.

TRACY HACKSHAW: Kesinlikle. O halde önce sonucunu söyleyelim. Tüm GAC toplantıları varsayılan olarak açıktır. GAC Kurul toplantısı normalde dolu olan bu toplantının dışında olur. Muhtemelen en dolu oda orası. Tüm topluluğun GAC ve Kurul'un konuşmalarını dinlemek için o toplantıya gelmeye çalıştığını göreceksiniz. Bir ara GAC ile Kurul

konuşuyor, tartışıyordu. Şimdi biraz daha dost canlısı. Ama bir zamanlar, insanları yere oturtup kapıdan içeri bakıp, orada neler olup bittiğini sordurmak çok popülerdi. Ama açık.

Birincisi, üst düzey hükümet toplantısı ile alakalı. Yani üst düzey bir yapı olmasının yanı sıra masada GAC temsilcisinin oturduğunu da göremezsiniz. Bir bakan veya daimi sekreter görürsünüz, GAC temsilcisi üst düzey yetkiliyi destekler. Konular biraz daha yukarıda soyutlanma eğilimindedir. Dolayısıyla GAC’de teknik elemanlar, dış ilişkiler elemanları, politika elemanları gibi farklı kesimlerden insanlar bir arada olsa da tartışmalar teknik boyutlara da ulaşabiliyor. Oysa üst düzey toplantılarda işler çoğu zaman bu yöne gitmiyor. Siyasi demeyeceğim, üst düzey bir şey oluyor.

Yani örneğin DNS’in kötüye kullanımından bahsediyorsanız, bunun teknik yönlerinden bahsedeceklerdir. DNS’in kötüye kullanımının daha geniş sistem üzerindeki etkilerinden ve hükümetlerin buna karşı nasıl önlem alabileceği konusunda konuşuyorlar; ancak konunun gerçek teknik yönlerinden ve benzeri şeylerden bahsetmiyorlar. İşte ikisi arasındaki fark bu. Bunlar gerçekleştiğinde de açıktır. Kigali’de halka açık bir etkinlik vardı ve isteyen herkes katılabilirdi.

SIRANUSH VARDANYAN:

Ve bugünün son sorusunu alalım. Lütfen buyurun.

IQRA EJAZ:

Merhaba. Sunumunuz için teşekkür ederim. Benim adım Iqra Ejaz. Ben ICANN81’in NextGen’iyim ve Pakistanlıyım. Sorum şu; eğer hükümet

---

herhangi bir ülkede interneti kapatabiliyorsa, GAC neden çalışmamalı ve kesinti olmaması için bir politika oluşturmamalı? Anladığım kadarıyla GAC hükümetle birlikte çalışıyor, değil mi?

SIRANUSH VARDANYAN: Sunucunun anlayabilmesi için biraz daha yavaş ve anlaşılır konuşabilir misiniz?

IQRA EJAZ: Hükümet herhangi bir ülkede interneti kapatabiliyorsa, değil mi?

TRACY HACKSHAW: Hala söylediklerini duyuyorum.

IQRA EJAZ: Hükümet geliştirmekte olan ülkelere interneti kapatıyor. Anladığım kadarıyla GAC hükümetle birlikte çalışıyor, değil mi? GAC hükümetle birlikte çalışıyor.

TRACY HACKSHAW: GAC hükümet üyelerinden oluşur.

IQRA EJAZ: Peki GAC neden geliştirmekte olan ülkelere internet kesintisi yaşanmaması için bir politika oluşturmaz? Yani herhangi bir politika var mı?

TRACY HACKSHAW:

O halde tekrar GAC'nin bir bütün olarak komite olma ilkesine dönelim. Bunu söylemek kulağa kötü geliyor biliyorum ama eğer bir ülke egemenlik adına internet ile ilgili olarak uluslararası hukuku ihlal etmeyen bir şey yapmayı seçerse, o zaman bu ülkenin pozisyonudur. GAC ülkeye bilgi vermiyor. GAC bir komitedir. Başkan gidip ülkeye X, Y ve Z'yi yapmaması gerektiğini söyleyemez.

Ama birinin bir şeyden şikayet ettiği durumlar da olabilir ama yine de bu bir ülke tutumudur. Örneğin, ICANN'ın Ukrayna konusunda yakın zamanda aldığı pozisyona bakarsanız, bu işlerin nasıl yürüdüğüne dair bir fikir edirsiniz; bu, sadece başa çıkabileceğiniz bir şey değildir. ICANN bir BM organı değildir. Evet, komiteler var ve onlar politikadan bahsediyorlar, ancak kanun yapmıyorlar ve uluslararası hukuk oluşturmuyorlar. Dolayısıyla eğer uluslararası hukuk ihlal ediliyorsa, o zaman yardım için başka bir teşekküle, örneğin BM'ye başvurmanız gerekir.

IQRA EJAZ:

Yani, GAC bunu hiçbir ülke için yapmıyorsa, başka kim yapsın diyorsunuz?

TRACY HACKSHAW:

Kim ne yapmıyor?

IQRA EJAZ:

GAC. GAC'nin bu konuda bir çabası yok değil mi?

TRACY HACKSHAW: GAC bu konuda hiçbir çaba göstermiyor mu?

IQRA EJAZ: İnternetin karartılması konusunda.

TRACY HACKSHAW: Konusunda? Son kısmı bir daha söyler misiniz?

IQRA EJAZ: İnternetin karartılması. GAC internetin karartılmaması için herhangi bir çaba göstermiyor.

IQRA EJAZ: Evet. Peki bunu kim yapıyor?

TRACY HACKSHAW: Peki bunu nasıl yapacağız?

IQRA EJAZ: Hayır, sadece soruyu soruyorum.

TRACY HACKSHAW: Ama ben size soruyorum, nasıl olur da... siz bana soruyorsunuz... cevap hayır, çünkü GAC bir ülkedeki interneti nasıl karartmaz?

IQRA EJAZ:

Hayır, sadece şunu söylüyorum: Eğer GAC sizin dediğiniz gibi bir şey yapmıyorsa, siz GAC'ler politika üretemez, değil mi? Ülkenin ulusal veya uluslararası herhangi bir kanununa aykırı.

SIRANUSH VARDANYAN:

Sanırım bu konuyu kapatalım ve bunu şimdi molada tartışabilirsiniz. Ama sanırım bugün çok uzun ve bol bilgili bir günün sonuna geliyoruz. Ama sunum yapan ve burada faaliyetlerini tanıtan Jeff ve Tracy'ye teşekkür etmek istiyorum. Bu süreci çok sorunsuz bir şekilde yürütmemizi sağlayan teknik ekibimize ve tüm gün boyunca bizimle ilgilenen harika tercümanlarımıza teşekkür etmek istiyorum. Böylece bugünkü oturumumuzu kapatıyoruz. Yarınki karşılama töreninde sizleri aramızda görmeyi sabırsızlıkla bekliyoruz. Bu toplantı sona ermiştir. Kaydı durdurabilirsiniz. Teşekkürler.

[METİN SONU]